

BOEKHANDEL

Klanten bepalen nog altijd de koers

Het American Book Center weet zich al een halve eeuw knap staande te houden, ziet *Sandra Heerma van Voss*.

Het toenmalige **American Discount Book Center** aan de Kalverstraat in zijn openingsjaar (1972).

Taart, verstopte boekenbonnen, een kalender bij elke aankoop en een in eigen beheer gedrukt jubileumboekje: komend weekend is het feest in de drie filialen van het American Book Center (ABC). Vorig jaar was het een halve eeuw geleden dat Sam Boltansky en Mitch Crossfield, twee vrienden uit Baltimore, een winkel met boekrestanten openden naast Madame Tussauds, toen nog midden in de Kalverstraat.

Sam, een zakelijk en ondernemend type, zag potentieel in de lange rijen toeristen voor het wassenbeeldenmuseum en kocht in Baltimore boekoverschotten van uitgeverij op; Mitch was meer een lezer en bemande de winkel, waar hij vanaf het begin goed luisterde naar de wensen van de klanten. Sciencefiction, New Age, puzzelboeken, tijdschriften, strips - verrassend genoeg vond al snel een vaste groep Nederlanders met specifieke wensen zijn weg naar de zaak, ondanks de doemvoorspelling van een vertegenwoordiger van een Nederlandse uitgeverij, die de jonge staf toebeet dat ze „hier niet hoorden” en binnen zes maanden wel failliet zouden gaan.

Directeur Lynn Kaplanian herinnert het zich nog steeds - de argwaan van de Nederlandse boekenbranche jegens het Amerikaanse winkeltje dat zich aan geen enkele regel hield was groot. Het American Discount Book Center, zoals het oorspronkelijk heette, verkocht ook tijdschriften, ansichtkaarten en zelfs fotorolletjes en kon daardoor de ruime openingstijden van een kiosk aanhouden: tot elf uur 's avonds kon je er terecht. Omdat de boeken rechtstreeks uit de VS en later het VK werden geïmporteerd, gold de vaste boekenprijs niet. Voor vaste klanten was er een kortingskaart, docenten en studenten kregen so-

wieso 10 procent korting, en er was een aparte afdeling met gay-literatuur (nu lhbt+).

Kaplanian is sinds 1983 eigenaar van ABC, samen met haar man Avo en inmiddels ook met haar zoon en dochter. Een familiebedrijf dus, „koppig onafhankelijk”, wars van snobisme en flexibel in zijn bedrijfsvoering, waarin de wens van de klant nog altijd leidend is.

Het is „geen vetpot”, uiteraard - dan moet je geen boekverkoper worden. Maar het gaat goed. In maart 2021, midden in coronatijd, opende ABC een derde filiaal in het Westfield Mall in Leidschendam. De ruimte was zo klein dat het aanbod drastisch moest worden ingeperkt, en net als in het prille begin bepaalden de klanten hier de koers.

En wie kwamen er vooral? Jongeren. Een nieuwe lezende generatie - doemverhalen over hun schermverslaving en afgekalde concentratievermogen zijn niet besteed aan Kaplanian en haar staf van Nederlanders en 'lovepats', Amerikanen die hier vanwege de liefde terecht zijn gekomen. Tijdens de lockdowns ontdekten nog meer jongeren Engelstalige auteurs die op hun eigen belevingswereld aansluiten - ze lezen razendsnel, tippen elkaar en komen in groepjes of met een van hun ouders naar de winkel.

Ze lezen dus Engels, ja. Kaplanian is lovend over de Nederlandse literatuur; ABC heeft „vertaalde toppers” als Marcel Möring en Hella Haasse op de planken staan, en voor zo'n klein taalgebied vindt ze het aantal uitstekende auteurs hoog. Maar er mist wel iets in het literaire landschap, vindt ze; 'ijsbrekers' die de kloof tussen al die duizenden nieuwe stemmen en de gevestigde uitgeverijen zouden kunnen verkleinen.